

רשות החברות הממשלתיות

דו"ח על פעולות רשות החברות הממשלתיות בשנת 2002

מוגש עפ"י

חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975
וחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998

ירושלים, ניסן התשס"ג – אפריל 2003

מדינת ישראל
רשות החברות הממשלתיות
מנהל הרשות

א' בניסן התשס"ג
3 באפריל 2003
רח. 2003-2000

לכבוד
מר בנימין נתניהו
שר האוצר

אדוני השר,

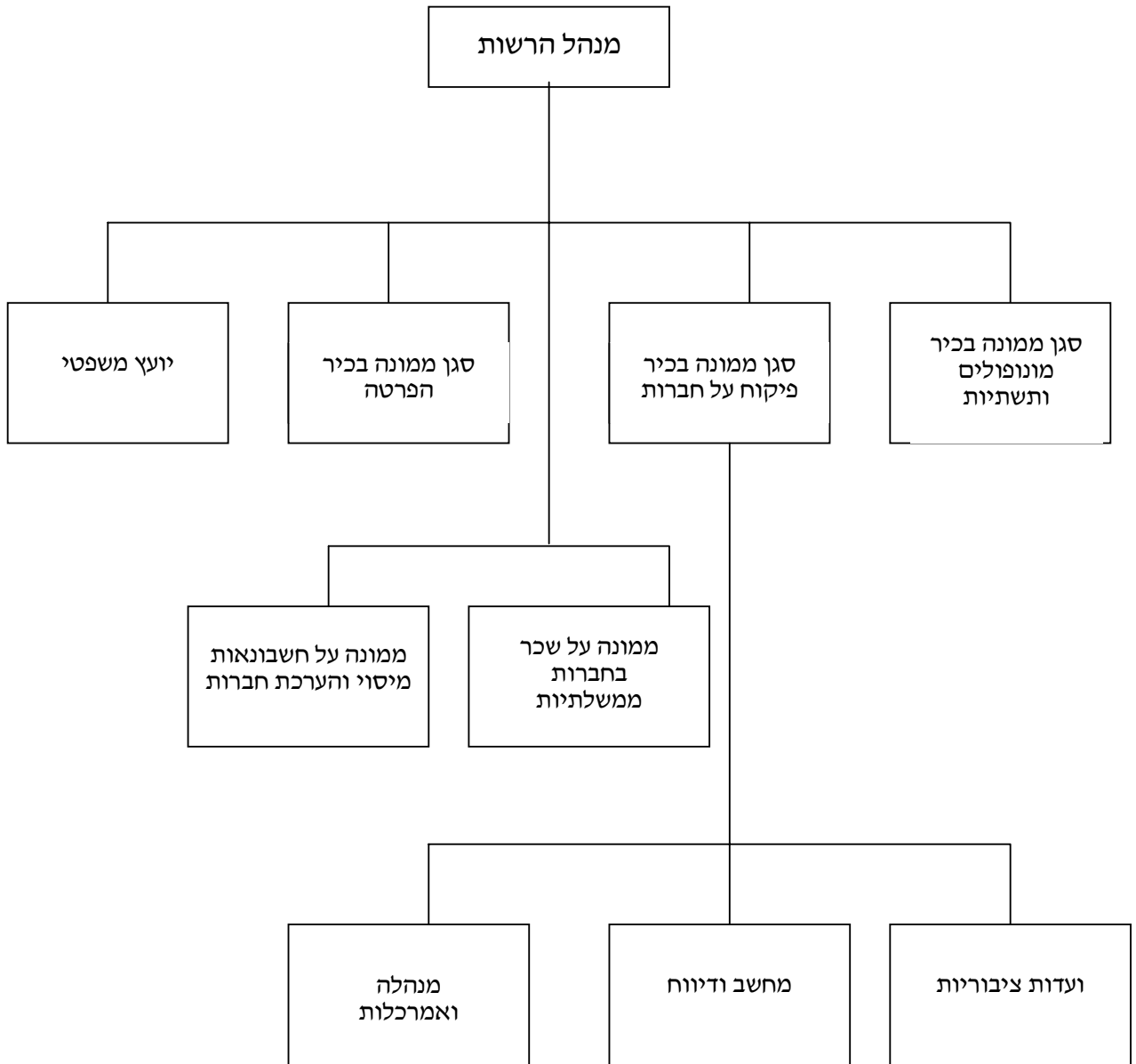
הנדון : דין וחשבון על פעולות רשות החברות הממשלתיות בשנת 2002

הנני מתכבד להגיש לך דו"ח על פעולות רשות החברות הממשלתיות בשנת 2002. הדו"ח מוגש כמתחייב מסעיף 56(א) לחוק החברות הממשלתיות התשל"ה-1975, סעיף 5 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 ותקנות חופש המידע, התשנ"ט-1999.

בכבוד רב,

איל גבאי

רשות החברות הממשלתיות
מבנה ארגוני

רשות החברות הממשלתיות

כתובת: רח' קפלן 3, משרד רה"מ ירושלים 91919.

כתובת באינטרנט: WWW.GCA.GOV.IL

הנהלת הרשות ובכירה

<u>מס' פקס</u>	<u>מס' טלפון</u>	
02-5665814	02-6707150/1/2	מנהל הרשות – איל גבאי
02-5665811	02-6707165	סגן לפיקוח - זוהר שר
02-5665821	02-6707160/1/2	סגן למונופולים ולתשתיות – שמעון בן-חמו
02-5665814	02-6707153/4/5	סגן להפרטה - עפר טרמצי
02-5665805	02-6707120/1/2	יועצת משפטית - עו"ד אביגיל זרביב
02-5665811	02-6707125	ממונה חשבונאות מיסוי והערכת חברות - חיים פישר
02-5665811	02-6707158	ממונה שכר ותנאי עבודה בחברות - נאוה קרמר

החברות הממשלתיות הבנות ממשלתיות והמעורבות

פרטים על החברות, השקעות המדינה בהן ונתונים כספיים עליהן ניתן למצוא באתר באינטרנט בכתובת WWW.GCA.GOV.IL.

תחומי אחריות רשות החברות

תפקידי רשות החברות וסמכויותיה קבועים בפרק ז' של חוק החברות הממשלתיות תשל"ה-1975 כמפורט להלן:

"תפקידי הרשות

54. הרשות -

- (1) תייעץ לממשלה באמצעות שר האוצר ותייעץ לשרים בעניינים הנוגעים לחברות הממשלתיות;
- (2) תטפל לפי הנחיות הממשלה בעניינים המשותפים לכלל החברות הממשלתיות או לסוגי חברות;
- (3) תעקוב אחרי מילוי המלצותיו של מבקר המדינה הנוגעות לחברות הממשלתיות ותסיע למילויין;
- (4) תייעץ ותסייע לחברות ממשלתיות בניהול עסקיהן;
- (5) תעקוב ברציפות אחרי הפעילות של כל אחת מן החברות הממשלתיות, הגשמת מטרותיה, מהלך עסקיה, מצבה הכספי ומדיניות השכר שלה, ותודיע על ממצאיה לשרים;

(6) תבדוק את הדו"חות המוגשים לה מאת חברה ממשלתית ואת החומר שעליו הם מבוססים, ותעיר הערותיה עליהם לחברה ולשרים;

(7) תטפל ותסייע בהקמה ובביצוע של פירוק, מיזוג, פשרה, סידור, חידוש, ארגון ומכירת מניות של חברות ממשלתיות;

(א7) תייעץ לוועדת השרים בעניינים הנוגעים להפרטה ותטפל בביצוע החלטות הפרטה;

(8) תמלא לגבי חברה ממשלתית כל תפקיד שיטילו עליה הממשלה או השרים;

(9) תמלא כל תפקיד אחר המיועד לה לפי חוק זה."

הרשות פועלת בשלושה תחומים עיקריים: פיקוח על החברות הממשלתיות, הפרטה וטיפול במונופולים ובשינויים מבניים בחברות.

יחידת ההפרטה ברשות החברות הממשלתיות אחראית על הכנת חברות ממשלתיות להפרטה ויישום הליך ההפרטה בפועל.

פעילות יחידת ההפרטה מתמקדת גם בייעוץ לוועדת שרים לענייני הפרטה בנוגע לדרכי ההפרטה (מכירה פרטית, הנפקה בבורסה, פרוק וכד') והליכי ההפרטה, תוך תיאום בין גורמי המדינה.

להלן סקירה בדבר פעילותה של יחידת ההפרטה בשנת 2002.

חברות שהליך הפרטתן הסתיים

שקם נדל"ן בע"מ

ביום 2.5.2002 הושלמה עסקת מכירת מניות המדינה (כ-23%). התמורה בגין מניות המדינה הסתכמה בכ-29 מיליון ₪.

החברה לפיתוח תיירות בע"מ

ביום 10.10.2002 אישרה האסיפה הכללית את סיום פירוק החברה. תמורת הפירוק שהסתכמה בכ-90 מיליון ₪, הועברה למדינה.

חברות הנמצאות בהליך הפרטה:

1. צים חברת השייט הישראלית בע"מ

ביום 17.8.2000 התקבלה החלטת הפרטה למכור את כל מניות המדינה בציים (48.6%) בדרך של מכירה פרטית, דרך המכירה אושרה בוועדת הכספים. כחלק מתהליך ההפרטה ובהתאם להחלטת ההפרטה, גובשו הסדרים עם החברה לישראל בע"מ, המחזיקה ביתרת האחזקות (48.9%).

הרשות פרסמה מודעות בעיתונות החל מ-24.5.2001 להזמנת מתעניינים לרכוש את אחזקות המדינה. ביום 26.7.2001 הוגשו לרשות פניות מ-3 גורמים המתעניינים ברכישת אחזקות המדינה.

החברה לישראל בע"מ פנתה לרשות החברות הממשלתיות בבקשה להצטרף להליך המכירה תוך מתן דגש שהיא מוותרת על זכות הסרוב ושהיא מתכוונת לצרף שותף. רשות החברות הממשלתיות בוחנת את הבקשה.

2. בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

ביום 27.8.2000 התקבלה החלטת הפרטה למכור את מניות המדינה בבזק בדרך של מכירה פרטית (המדינה מחזיקה 54.6%, בהתאם להחלטת ההפרטה, המכירה תכלול מניות בשיעור של 50.01% לפחות). דרך המכירה אושרה בועדת הכספים.

ביום 11.6.2001 התקבלה החלטת הפרטה על הרחבת מעגל המתמודדים על רכישת מניות המדינה בבנק באופן שגורמים פיננסיים יוכלו להשתתף במכרז.

הרשות פרסמה מודעות בעיתונות (בארץ ובחו"ל) להזמנת מתעניינים לרכוש את אחזקות המדינה. ביום 13.2.2002, שנקבע במודעות כמועד האחרון להגשת פניות, התקבלו ברשות 6 פניות המביעות התעניינות בהליך מכירת אחזקות המדינה.

המתמודדים בהליך ביקשו הבהרות מהמדינה לגבי רגולציה, מבנה תעריפים, גודל גרעין השליטה לצורך המשך הליך המכירה.

3. אל-על נתיבי אוויר לישראל בע"מ

ביום 8.7.2002 התקבלה החלטה להפריט 100% מאחזקות המדינה בשני שלבים, כאשר בתום השלב הראשון אחזקות המדינה באל-על לא יפחתו משיעור של 51%.

הרשות פועלת להנפיק את אל-על בבורסה בת"א על סמך דו"חות כספיים של 31.12.2002 תוך הסדרת הסוגיות הכרוכות בהפרטת אל-על.

4. החברה לאוטומציה במנהל השלטון המקומי בע"מ

ועדת שרים לענייני הפרטה החליטה על הפרטת החברה ביום 17.12.2001 בדרך של מכירה פרטית. ביום 1.1.2002 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את דרך המכירה.

חברות נוספות שהרשות בחנה בשנה הנסקרת את אפשרות הפרטתן:

1. התעשייה האווירית לישראל בע"מ

2. בתי זיקוק לנפט בע"מ

3. תדמור בית הספר למלונאות בע"מ

4. בנק לפיתוח התעשייה בישראל בע"מ

5. בנק החקלאות בע"מ

6. עשות אשקלון תעשיות בע"מ

7. פי גלילות צינורות ומסופים בע"מ
8. החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות בע"מ
9. גפים בע"מ
10. מכון גיאופיסי לישראל
11. אתרים חברה לפיתוח אתרי תיירות בת"א יפו בע"מ

היחידה למונופולים ולתשתיות

התעשייה האווירית לישראל בע"מ

ועדת מנכ"לים שכללה את מנכ"ל משרד האוצר, מנכ"ל משרד הבטחון ומנהל רשות החברות הממשלתיות החליטה ב-31 לדצמבר 2000 על הקמת צוות בינמשרדי בראשות מנהל רשות החברות הממשלתיות לבחינת אפשרות הפרטת התעשייה האווירית. לסיוע בעבודת הצוות נשכר יועץ חיצוני.

הרשות הנחתה את היועץ לבחון במסגרת סקירה בינלאומית את הנעשה בעולם בתחום הפרטת תעשיות בטחוניות וכן להכין דו"ח עם המלצות ביחס לאפשרויות ההפרטה. בשלב זה הוגשו לרשות המלצות ראשוניות לגבי דרך ההפרטה המומלצת. המלצות אלה נבחנות במסגרת הצוות הבינמשרדי.

עם גיבוש ההמלצות הסופיות באשר לדרך ההפרטה תפעל הרשות מול הגורמים הממשלתיים הרלוונטיים, הנהלת החברה, וארגון העובדים לקידום יישומן.

אלתא תעשיות אלקטרוניות בע"מ

במהלך שנת 2002 פעלה אלתא תעשיות אלקטרוניות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של התע"א, לרכישת 30% ממניות חברת אלישרא, המתמחה במערכות ללוחמה אלקטרונית. במסגרת העסקה קיבלה אלתא גם אופציה לרכישת 8% נוספים ממניות אלישרא.

על פי המלצת הרשות, אושרה הרכישה בועדת שרים לענייני כלכלה בהתאם לסעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות. בין השיקולים לאישור העסקה היתה העובדה שמשרד הבטחון תמך ביצירת בית מערכות אחד בישראל, שיעסוק בתחום הלוחמה האלקטרונית ובכך תחסך ההשקעה הכפולה בתשתיות ובמו"פ לה נדרש משרד הבטחון עד היום. אישור ועדת השרים האמור הותנה באישור הממונה על ההגבלים העסקיים לעסקה ואישור מנהל רשות החברות הממשלתיות ומנכ"ל משרד הבטחון להתקיימות מספר תנאים במסגרת העסקה.

התעשייה הצבאית לישראל בע"מ ("תעש")

הרשות פעלה במסגרת ועדה בין-משרדית ("ועדת ואיש") ליישום המלצות הועדה כדלקמן:

1. מכירת המפעלים שאינם בליבת העסקים של החברה תוך הנחייה ופיקוח של הרשות על התהליך.

2. במסגרת המלצות ועדת ואיש לביצוע צעדי התייעלות הכוללים, בין היתר, הפחתת עלויות שכר וקיצוצים כ"א, פעלה הרשות במהלך השנה לאשור הסכם קיבוצי בין התעש לארגון העובדים. בדצמבר 2002 אישרה הרשות הסכם המעגן את ההבנות הבאות: הסכמת העובדים למכירת/סגירת המפעלים שאינם בליבת העסקים תוך העברת העובדים שלא יפוטר במסגרת הסדר רציפות זכויות לרוכש, קיצוצי שכר בשיעור של כ-7% ותנאי פרישה מופחתים מאלו שהיו נהוגים בתעש עד כה.

3. גיבוש הסדר מימון בין המדינה לתעש שעיקריו מימון של המדינה לפרישת עובדי תעש, תוך התחייבות של החברה לעמידה ביעדים עסקיים ומכירת המפעלים שאינם בליבת העסקים.

כמו כן, פועלת הרשות לקידום מכירת כל אחזקות המדינה, שטרי ההון של המדינה, ואחזקות תעש (87.5%) בחברת הבת עשות אשקלון תעשיות בע"מ. הרשות פועלת בימים אלו (כחלק מתהליך ההפרטה) עם משרדי הבטחון והאוצר להגדרת האינטרסים החיוניים של המדינה בחברה, הסדרת מעמד נכסי המדינה בחברת עשות אשקלון, והכנת מסמכי המכר במשותף עם תעש.

רפאל בע"מ

הרשות פעלה במסגרת ועדת היגוי להעברת יחידת הסמך רפאל לחברה ממשלתית. בחודש דצמבר 2001 נחתם הסכם הון ונכסים בין המדינה לבין חברת רפאל בע"מ ("החברה" או "רפאל"). לפי הסכם זה, החלה החברה לפעול מינואר 2002.

במסגרת הסכמי המעבר לחברה פעלה הרשות להסדרת מעמדם של העובדים, הקרקעות, הידע שהושקע ברפאל על-ידי משרד הבטחון, תמלוגים ליצוא בטחוני והשקעה במוקדי ידע ובתשתיות לאומיות.

בתקופה הנסקרת פעלה הרשות רבות ובנושאים מגוונים לסייע, להדריך, ולהנחות את רפאל בקשר לחובותיה וזכויותיה בחברה ממשלתית.

חברת החשמל לישראל בע"מ

בשנת 2002 המשיכה הרשות בקידום הרפורמה במשק החשמל במסגרת הועדה ליישום השינוי המבני במשק החשמל. הרשות, ביחד עם גורמי ממשלה אחרים, עבדה מול היועץ החיצוני של הועדה במטרה לסיים את החלק הראשון של עבודתו, שמטרתו התווית הדרך המתאימה לביצוע הרפורמה על מנת להגיע למבנה היעד העתידי שקבעה הועדה שהינו מבנה מבוצר ותחרותי במשק החשמל בישראל.

בנוסף, הציגה הרשות לגורמי הממשלה ולחברת החשמל הצעה מפורטת לתיאגוד יחידות ייצור חדשות וישנות במסגרת חברות בנות של חברת החשמל והנפקתן בשיעור של עד 49% בדילול מלא. הצעת הרשות נועדה לשיפור יציבותה הפיננסית של חברת החשמל ויכולתה לממן את תוכנית הפיתוח למשק החשמל. הצעת זו של הרשות משתלבת במתווה הרפורמה במשק החשמל כפי שהוצע על ידי היועץ בטיטת הדו"ח שהגיש לצוות המשנה של הועדה.

בחודש נובמבר 2002 החליט הקבינט החברתי כלכלי להטיל על משרד התשתיות הלאומיות לפעול להקמת מערכת הולכת גז טבעי באמצעות חברת בת חדשה של חברת החשמל - חברת נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ. הרשות פעלה ביחד עם משרדי הממשלה וחברת החשמל לקידום והקמת חברת הבת. תהליך ההקמה עתיד להסתיים בשנת 2003.

תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ ("תש"ן")

ביום 5.1.2001 הסתיים זיכיון בן 70 שנה שניתן לחברה בהתאם ל"אמנה והסכמים של חברת הנפט העיראקית" (משנת 1931). לפי אמנה זו החברה לא הייתה חייבת במיסים ותשלומי חובה עד לשנת 2001. בהתאם לאמנה, עם תום הזיכיון תבואנה לידי גמר הזכויות שניתנו לחברה על פי האמנה "וכל נכסי דלא נידי וכל הקבועות שלה בארץ ישראל שהינם חלק מן המפעל, יהיו לקניינו של הנציב העליון שיקבלם חינם". על פי תנאי הזיכיון "מתחייב הנציב העליון, אם החברה תרצה בכך, לעיין מתוך יחס רצון בבקשה להארכתו של הזיכיון או לחדשו בתנאים שיבוא עליהם בהסכם".

באוגוסט 1999 קיבלה הממשלה החלטה מספר 127 העוסקת בהגברת התחרות בתחום התשתיות במשק הדלק, וכן מינתה את הצוות לבחינת מבנה ענף שירותי התשתית במשק הדלק אשר יפעל ליישום הצעדים האמורים בהחלטת הממשלה מספר 127. בנובמבר 1999, המליץ הצוות בין היתר, שלא להאריך את זיכיון החברה.

בתקופת הסקירה פעלה הרשות במסגרת צוות בינמשרדי (משרדי האוצר, התשתיות, המשפטים ורשות החברות) להסדרת פעילות חברת תש"ן וחברת הבת שלה – קו מוצרי דלק בע"מ ("קמ"ד") באופן שיסדיר את מבנה פעילות החברות לאחר תום תקופת הזיכיון. במסגרת עבודת הצוות הבינמשרדי פעלה הרשות במתן חוות דעת בנושאים המיסויים והחשבונאיים הנובעים מתום הזיכיון, מתן פתרונות להצגת הנכסים המועברים לחברות בערכם הריאלי ובהתאמת כל האמור להשגת מבנה היעד הרצוי למשק של פעילויות תשתית בעלות אופי מונופולי בהן פועלת החברה.

במסגרת הצוות הבינמשרדי והמו"מ עם החברה, אמורים להיחתם הסכמים בין המדינה לחברה בקשר לנכסי המדינה המשמשים לפעילות במשק הדלק, המועברים להפעלה על ידי החברות ובקשר לנכסים שהיו בידי החברה ערב תום הזיכיון, שאינם משמשים לפעילות החברות במשק הדלק, המוחזרים למדינה. במסגרת ההסכמים, תוסדר בין היתר תקופת העברת הנכסים לתש"ן ומעמד החברה בנכסים.

מקורות חברת מים בע"מ ("מקורות מים")

ביום 18.8.2002 נחתם בין המדינה לבין חברת מקורות מים וחברת שח"מ הסכם עלויות חדש הכולל גם שינויים ארגוניים במבנה ובדרך פעילות החברה. ההסכם הינו על בסיס החלטת ממשלה מס' 2306 מיום 30.7.2002, החלטת ועדת שרים לענייני כלכלה מס' כל 122 מיום 15.9.1998 והחלטת ועדת שרים לענייני כלכלה כל/15 מיום 20.10.1996. תוקפו של ההסכם מינואר 1999 ועד דצמבר 2006.

בהתאם לתכנית השינוי המבני תוקם חברה ממשלתית חדשה – "מקורות אחזקות בע"מ" אשר תשתמש כחברת אם שתנהל 3 חברות בנות: חברת מקורות מים, חברת מקורות המוביל הארצי וחברת מקורות ייזום ופיתוח. בנוסף, תוקם חברת הביצוע אשר תהיה חברת בת של מקורות מים. להלן פירוט החברות ופעילותן:

חברת מקורות אחזקות: תפקח על ניהול החברות הבנות ותקבע את המדיניות העסקית של כל אחת מהחברות בנפרד.

מקורות חברת המים: תשמש כרשות מים ארצית בהתאם לחוק המים, ותהיה אחראית לתפעול מערכת המים, כולל הפקה, טיפול במים, תפעול מפעלי השבת מי קולחין, הקמה וחינוש מפעלי מים.

מקורות ייזום ופיתוח: תרכז את הפעילות העסקית שאינה בתחום ההסכם. חברה זו תנהל ותפעיל פרויקטים שונים בתחום המים וכן תוכל לשתף פעולה עם יזמים פרטיים בפרויקטים כגון הקמה וניהול של תשתיות מים וביוב, מכוני טיהור שפכים ועוד.

מקורות המוביל הארצי: החברה תהיה חברת נכסים משותפת למדינת ישראל (50%) ולחברת האחזקות (50%). החברה תחזיק בחכירה את נכסי המוביל הארצי בהתאם להסכם שיחתם בין הממשלה לחברה וכן תחזיק בנאמנות את הנכסים ביו"ש, עזה ורמת הגולן. החברה תתחזק, תנהל ותפתח את כל נכסי המוביל הארצי ושאר נכסי החברה בהתאם להסכמים שיחתמו בינה לבין רשות המים הארצית (חברת מקורות מים).

חברת הביצוע: תוך 90 יום ממועד ביצוע השינוי המבני יאוחדו כל יחידות הביצוע במקורות מים וכן חברת שח"מ לאגף ביצוע אחד בחברת מקורות מים. 3 שנים לאחר מכן יהפוך אגף הביצוע לחברת בת של מקורות מים. אגף הביצוע יבצע עבודות רק עבור חברת מקורות מים ולא יהיה ראוי לבצע עבודות עבור גורמים אחרים אלא בהסכמת כל הצדדים להסכם העלויות.

במסגרת עבודתה, פעלה הרשות במתן חוות דעת בנושאים המיסויים והחשבונאים הנובעים מהסכם העלויות והשינוי המבני הנובע ממנו, מתן פתרונות להצגת ערכם הריאלי של הנכסים המועברים לחברות החדשות שיקומו, יצירת מבנה הון לכל חברה, גיבוש מסמכי היסוד של החברות ומערכת ההסכמים ביניהן.

פמ"א (פיתוח משאבי אנרגיה) בע"מ

בהמשך להחלטת ועדת השרים לענייני כלכלה מיום 17.5.00 להעברת תחנת הכח הניסיונית של חברת פמ"א לתפעול ושימוש בידי חברת רותם אמפרט נגב בע"מ ומימוש ההחלטה, גיבש משרד התשתיות בתיאום עם רשות החברות הממשלתיות הסדרים למימוש נכסיה המוחשיים של חברת פמ"א. בהתאם לכך התקבלה החלטה בועדת שרים לענייני כלכלה ב 6.3.02 המאשרת למכור את נכסיה המוחשיים של פמ"א, (לא כולל את הידע שהצטבר בפמ"א במהלך שנות פעילותה). החברה יצאה למכרז ומו"מ למכירת הזכויות במקרקעין ובציוד תוך עדיפות למכירת מתקן הנפט של החברה כמתקן פעיל. בעתיד הקרוב תתקבל הכרעה לגבי מכירת הנכסים ואז תוקפא פעילות החברה.

החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ

ביום 4.2.2001 התקבלה החלטת הפרטה למכור את המניות שמחזיקה המדינה במישרין (74%) לחברת החשמל, המחזיקה ביתרת המניות, או להפריט את החברה בדרך של פירוק. לצורך ביצוע הליך ההפרטה נחתם חוזה לניהול מו"מ למכירת מניות המדינה בחברה בין ממשלת ישראל לחברת החשמל שמטרתו להסדיר את הליך מכירת המניות המדינה לחברת החשמל. בעתיד הקרוב אמורה להתכנס ישיבה משותפת למדינה ולחברת החשמל לניהול מו"מ על המחיר. במקביל, מתנהל מו"מ מול ועד עובדי החברה ונציגי ההסתדרות בדבר הבטחת זכויות העובדים.

מבנה ארגוני - הדו"ח המלא

הלשכה המשפטית ברשות החברות הממשלתיות אחראית לכל ההיבטים המשפטיים בכל תחומי פעילותה ואחריותה של רשות החברות, הן בהיבט של הפרטת חברות, והן בהיבט של פיקוח על פעילותן.

הייעוץ המשפטי ניתן הן לרשות, הן למשרדים אחרים בכל הנוגע לעבודת הרשות או תחומי אחריותה, וכן, בעניינים מהותיים - לחברות הממשלתיות עצמן.

הלשכה המשפטית עסקה בשנת 2002 בנושאים הבאים:

הפרטה בתהליך

ליווי משפטי הדרוש להכנת חברות להפרטה, תוך תיאום בין פעולות הגורמים השונים המוערבים בהפרטה, ביחס לחברות הבאות: בזק - החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, בתי זיקוק לנפט בע"מ, צים חברת השיט הישראלית בע"מ, תעשייה אווירית, חברת חשמל, החברה לאוטומציה במנהל השלטון המקומי בע"מ, אגרידב בע"מ, החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ.

פיקוח על חברות

ליווי משפטי של פעילות רשות החברות בכל הנוגע לסמכויותיה ולתחומי אחריותה מכח חוק.

הצעת חוק וענייני חקיקה נוספים

הצעות חוק ממשלתיות ופרטיות: טיפול, ייעוץ ומתן תגובות על הצעות חוק פרטיות להן יש רלוונטיות לעניינים הנוגעים בעיקר לחברות הממשלתיות וכן לדירקטוריונים או דירקטורים של חברות ממשלתיות.

ייעוץ והכנת חומר בעניין תיקים בבית המשפט

סיוע בהכנת מסמכי בית-דין בתביעות ובעתירות שרשות החברות היא צד להן.

מינוי דירקטורים ומנכ"לים

מתן ייעוץ וחוות דעת משפטית לוועדה לבדיקת מינויים, הפועלת על-פי חוק החברות הממשלתיות. טיפול וייעוץ בעניין פיטורי דירקטורים.

טיפול בשאלות הכרוכות בכהונתם של נושאי משרה, כגון ניגוד עניינים, לרבות בתאום עם היועץ המשפטי לממשלה.

מינוי יועצים משפטיים לחברות ממשלתיות

מתן ייעוץ משפטי לרשות ולוועדה הציבורית שהוקמה על-פי כללי החברות הממשלתיות (מינוי יועצים משפטיים ושכרם), התשנ"ב - 1992.

מינוי רואי חשבון לחברות ממשלתיות כללי החברות הממשלתיות (מינוי רואה חשבון ושכרם)

מתן ייעוץ משפטי לרשות ולוועדה הציבורית שהוקמה על-פי כללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם), התשנ"ד - 1994.

הכנת הצעות להחלטות ממשלה וועדותיה

בנוסף לטיפול לגופו של עניין, טיפול אדמיניסטרטיבי במשלוח העתקי החלטות הפרטה ופרסומן ובדיקת הנושאים כמתחייב מהחלטות כאלה עפ"י חוק החברות הממשלתיות.

מסמכים המתחייבים מחוק החברות הממשלתיות

הכנת מסמכים המתחייבים מחוק החברות הממשלתיות כגון הוצאת תעודות לחברות ממשלתיות.

יחידת חשבונאות מיסוי והערכת חברות

היחידה מופקדת ברשות על מילוי פונקציות החשבונאות המיסוי והערכת חברות.

במסגרת ביצוע תפקידיה, מסתייעת היחידה ברואי חשבון לצורך בחינת הדו"חות הכספיים של החברות והעברת ההערות לדו"חות הכספיים, בהתאם לחובה המוטלת על הרשות בסעיף 54 בחוק החברות הממשלתיות לבדוק את הדו"חות המוגשים לה מאת חברה ממשלתית.

עבודת ההערכה כוללת, בין השאר, סיוע בהערכת מצבן העסקי והמבני של החברות במסגרת הענפים בהם הן פועלות, תוך בחינת השינויים הנדרשים בהן וסיוע בביצוע הערכת שווי של חברות, תוך התייחסות לפעולות הנדרשות על מנת להגדיל את התמורה הכוללת למדינה כבעלים או כריבון. למשל, ע"י חלוקת דיבידנדים מרווחים שוטפים או צבורים או ביצוע שינויים מבניים בחברות.

תוצאת לוואי הנגזרת מהערכת ובדיקת החברות היא סיוע בסיווג החברות על בסיס נתונים כספיים ואחרים, במסגרת הועדה הציבורית לסיווג חברות וסיוע בבחירת רואי החשבון המבקרים את החברות הממשלתיות, בהתאם לכללים שנקבעו במסגרת הועדה הציבורית למינוי רואי חשבון.

חשבונאות

הדו"חות הכספיים המתואמים (להלן – הדו"חות הריאליים) של החברות הממשלתיות כוללים דו"חות שנתיים, דו"חות רבעוניים וכן דו"חות רב שנתיים במקרה של תשקיף ובמקרה של תקציבי דו"חות כספיים לטווח ארוך. החברות נדרשו למערך של דיווחים בנושאי דו"חות כספיים ריאליים מבוקרים, סקורים, ותקציביים כאשר הדירקטוריון נדרש להגיש טיוטת דו"חות כספיים שנתיים וחומר נלווה להם תוך כשלושה חודשים מתום שנה, ודו"חות כספיים רבעוניים ודו"חות ביצוע תקציב רבעוניים תוך כ-45 יום לאחר תום כל רבעון.

החברות ורואי החשבון הונחו להקפיד על עריכת דו"חות כספיים מבוקרים, סקורים ותקציביים, לפי מיטב שיקול הדעת בדבר נכונותם החשבונאית והגילוי הנאות לרבות העדר פרטים מטעים או בלתי נכונים בהם ועל הגשתם במועדים שנקבעו בחוזרי הרשות.

כמו כן, הונחו החברות בחוזר כי מתכונת הדו"חות ורמת הפרוט הקיימים בדו"חות הכספיים הריאליים השנתיים המבוקרים המיועדים לגורמי חוץ, אמורים לשמש בסיס לתקציבי הדו"חות הכספיים המיועדים לקבלת החלטות בתוך החברה.

לבדיקת נכונות תקציבי הדו"חות הכספיים החשבונאיים הנכללים בתכנית העבודה הרב שנתית התבקשו החברות להסתייע ברואה החשבון המבקר את החברה.

החברות נדרשו לעדכן את תקציביהן באופן שוטף במסגרת הדירקטוריון אחת לרבעון או כל אימת שהסתמנה סטייה מהותית של כ-10% בעיקרי התקציב (הכנסות, רווח, מזומנים מפעולות, היקף ההשקעות והמקורות להן).

כמו כן, נדרשו החברות לפרט את התכניות התקציביות בדבר ההכנסות וההוצאות והתרומות באופן נפרד לכל מרכז רווח (ובחברות שלא למטרות רווח – מרכז עלות), בין אם המדובר ב"פרויקט", "קו יצור", "חטיבה", "מוצר או שרות", "לקוח", שהיקפם מהותי, דהיינו, מהווים 10% ומעלה מעיקרי התקציב דלעיל.

החברות נדרשו להציג אסמכתאות ותחשיבים לביסוס מערכת ההנחות המרכזית שבתקציביהן. בנוסף לניתוחי רגישות, הצגת יעדים כמותיים ודו"חות כספיים חוזיים פרופורמה, ניתוחי השוק והענפים במסגרתם תפעל החברה.

חברות העומדות בפני סיכונים או שינויים מהותיים, כגון שינויים מבניים ו/או הפרטה, נדרשו להקפיד באופן מיוחד על נכונות וגילוי נאות של נתוני התקציב, כולל הצגת תרחישים אפשריים הנובעים מהשפעת השינויים הנ"ל, כמסד לקבלת החלטות ברמת החברה וברמת משתמשים חיצוניים (מעריכי שווי, חתמים, משרדי ממשלה וכו').

רואה החשבון המבקר את החברה נדרש להציג את הערותיו בפני הדירקטוריון לקראת הדיונים בדו"חות הכספיים המבוקרים הסקורים או התקציבים ולערוך סקר על הבקרה הפנימית בחברה וניתוח גורמי הסיכון בה, להעיר בפני הרשות והדירקטוריון כל אימת שפעולות החברה אינן נעשות בהתאמה לחוק החברות הממשלתיות, החלטות הממשלה והנחיות הרשות לרבות בנושאי שכר, ניהול תקין, תקציב, ביקורת פנימית ונטרול גורמי הסיכון ודיווחים כספיים.

במהלך שנת 2002 ותחילת שנת 2003 ניתנו לחברות הנחיות "רענון" חדשות בנוגע לביקורת הפנימית לרבות בעניין תוכנית העבודה השנתית (המפורטת) והתלת שנתית של המבקר הפנימי והתקציב ותקן כוח האדם הנכון לביצועם. כמו כן נוספו מספר נושאי רוחב שהחברות ורואי החשבון התבקשו להתייחס אליהם וביניהם:

- לבחון את סבירות זכויות החתימה בחברות והשימוש בהן בהשוואה למקובל ולצורכי החברה ולאחריות הדירקטוריון בהתאם לחוק החברות הממשלתיות ולהוראת כל דין.

- לפעול להשגת התאמת יתרות מלאה עם המדינה ולוודא את תקינות רישום זכויות המדינה ביתרות הנכסים, ההתחייבויות, ההון ושאר ההתקשרויות עם המדינה.

היחידה העניקה סיוע מקצועי לעובדי הרשות בניתוח התקציבים והדו"חות הכספיים, בפקוח על יישומן של הנחיות הרשות ולרואי החשבון בנושא הכנת תקציבים, תכניות לטווח ארוך ודו"חות כספיים. נערך ניתוח ראשוני לגבי חלק מהדו"חות הכספיים בהתחשב במגבלת כוח האדם, ולגבי השאר נערך ניתוח מעמיק בהתאם לסדרי עדיפויות.

בשנת הדו"ח הושם דגש על הגדלת מספר החברות אשר דו"חותיהן נבדקים, תוך מתן עדיפות לחברות העיקריות אשר דו"חותיהן יכללו, יחד עם ניתוח החברה, בדין וחשבון על החברות הממשלתיות שיתפרסם. דגש נוסף הושם על חברות עתירות נכסים שזכויות החברות והמדינה בהם טעונים הסדרה כגון: חברת מקורות ומפעל המים הארצי, חברת החשמל והסדר הנכסים, חברת בתי הזיקוק ותשתיות נפט והזיכיונות שהוענקו להן על ידי המדינה וחברות השיכון (בעיקר חברת עמידר) והדירות שהעמידה להן המדינה.

בכל המקרים הועברו הערות וחוו"ד לחברות ולרואי החשבון והתקיימו דיונים וברורים עימם.

שינויים מבניים בחברות

חלק מהחברות העיקריות שבטיפול הרשות פועלות בסביבה ריכוזית לא תחרותית כדוגמת מונופולים או אוליגופולים. היחידה הקדישה בשנת הדו"ח עבודה מקצועית לניתוח והבנת פעילותן של חברות אלו במסגרת המשק הישראלי וללימוד פתרונות ולקחים שיושמו בעולם

בעקבות ביצוע או העדר ביצוע שינויים מבניים לקראת הפרטות, בין השאר, במסגרת הפרטת הפעילות או הפרטת הבעלות כאמור בהחלטת ממשלה 6060 אשר קבעה את סדר עבודת המטה הממשלתית בנוגע להפרטת פעילויות תשתית בעלות אופי מונופולי. סדר עבודת המטה כולל את: קביעת מבנה יעד ענפי לפעילויות התשתית, מבנה היעד יכול שיהיה תחרותי או מונופולי (למשל כשקיים מונופול טבעי) או משולב, קביעת המבנה הארגוני הנגזר ממבנה היעד לרבות: מבנה הבעלויות, חברות בנות, אחיות או נפרדות שערך והעברת נכסים והון, מבנה ההון והמנוף הפיננסי. המדיניות הנגזרת לעניין הפרטת הפעילות והבעלות בה בטווח הקצר והארוך. תיקוני חקיקה נדרשים, מנגנונים לקביעת תעריפים בהיבטי ההפרטה התאגידיים והצרכניים, הפיקוח על המבנה הענפי, על רמות התעריפים ועל איכות השרות. תיאום תוכנית עבודה ולוחות זמנים לביצוע.

במסגרת עבודת המטה נבחנו ההסדרים והשינויים המבניים הנדרשים לגבי חברת מקורות ומפעל המים הארצי, ובעיקר ההפרדה הנדרשת בין מפעל המים הארצי שהינו המונופול הטבעי הארצי לבין המפעלים האזוריים שהם המונופולים האזוריים, ובינם לבין הפעילות בנות התחרות כגן: התפלה, השבת קולחין וניהול רשתות מים עירוניות. בחברת החשמל נבחנו אפשרויות גיוסי ההון למימון השקעותיה באמצעות הקמת חברות ("הנפקות מלמטה") ואיתור מרכזי הרווח בחברה, בעיקר הרשת הארצית שהינה המונופול הארצי הטבעי, מקטעי החלוקה האזוריים שהם המונופולים הטבעיים האזוריים ומקטעי יצור החשמל שאינם מונופולים אלא בני-תחרות. נבחנו השינויים בבתי הזיקוק ובשלב ראשון אותרו מרכזי הרווח בחברה (בעיקר בתי הזיקוק באשדוד ובחיפה).

רואי החשבון המבקרים את החברות

בתקופת הדו"ח סייעה היחידה לגיבושם של קריטריונים ונהלים להפעלת הכללים למינוי רואי חשבון במסגרת הוועדה הציבורית למינוי רואי חשבון. היחידה בשיתוף הרפרנט האחראי על החברה והסגן האחראי הגישו לוועדה חוות דעת הכוללות, בין השאר, ניתוח ספציפי של צרכי הביקורת והדיווח הכספי בחברות המיועדות להחליף את רואי החשבון המבקרים את החברות.

היחידה קיימה קשר שוטף, במידת האפשר, עם רואי החשבון המבקרים במגמה לסייע להם למלא את תפקידי ביקורת החברות ונושאי המשרה בהן, המוטלים על רואי החשבון המבקרים כ"זרוע הארוכה" של הרשות בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות והכללים שנקבעו מכוח חוק זה.

במסגרת הדיונים בוועדה הציבורית למינוי רואי חשבון ושכרם, וההערות לחברות ולרואה החשבון, בחנה היחידה לקחים מכשלים שארעו בחשבונאות הבינלאומית ובבקורות רואי החשבון (כדוגמת לקחי "אנרון") ואת השינויים הנדרשים להגברת יכולת הרשות להגביר את שקיפות דיווחיהן של החברות הממשלתיות ואכיפת כללי הדיווח שקבעה, ואולם בהעדר כלים מתאימים, בחלק מהמקרים לא הצליחו היחידה והרשות לאכוף את דרישת הרשות מהחברות להציג את הדו"חות הנכונים ביותר מבין מגוון האפשרויות הרחב הקיים בהתאם לכללים המקובלים האפשריים במדינת ישראל.

לרואי החשבון המבקרים ולחברות הובהר בחוזר, כי הרשות מייחסת משקל רב לביסוס אי תלותו של רואה החשבון המבקר בגוף המבוקר וליכולתם של בעלי המניות להסתייע בו כגורם מפקח מטעמם בהתאם למיטב הביקורת, המיומנות ושיקול הדעת המקצועיים וללא השפעת אינטרסים ושיקולים זרים.

רואי החשבון המבקרים נדרשו, בין היתר, לנקוט בכל הצעדים הנדרשים למניעת נזקים לחברה ולבעלי מניותיה כתוצאה מרשלנות מקצועית או מפעולה שלא לפי מיטב שיקול הדעת או כתוצאה מקיומם של פרטים בלתי נכונים או מטעים בדו"חות הכספיים ובדיווחים המוגשים

על ידי המשרד בהתאם לחוזרי והנחיות הרשות, או בשל העדר כיסוי ביטוחי נאות כנגד סיכונים מקצועיים הכרוכים במילוי תפקידו, כאמור, בהתאם לחוזרי והנחיות הרשות. היחידה ריכזה את עבודת המטה המקצועית ברשות בעניין בחינת המעבר מדו"חות ריאליים לדו"חות נומינליים בהתאם להצעת תקן 12 של חברת המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ובמסגרת זו הועברו הערות וחוות דעת הרשות בהתאם לחובות המוטלות על הרשות בהתאם לחוק החברות הממשלתיות.

יצויין, כי כחלק מעבודת המטה, קיבלה הרשות חוות דעת מומחים מהשורה הראשונה במשק הישראלי אשר בחנו נושא זה על היבטיו השונים ברמת המאקרו של המשק הישראלי וברמת החברה הבודדת. חוות הדעת נתקבלו, בין השאר, מפרופסורים ודוקטורים לכלכלה ולמינהל עסקים, מומחים להערכת חברות ולייעוץ כלכלי וסוגיות מיסוי, אנליסטים, מנהלי עסקים, עשרות משרדי רו"ח, חברות, תאגידי יעוץ כלכלי וחשבונאות בינלאומיים ומקומיים ועוד.

יעוד רווחים

בהתאם לחוק החברות הממשלתיות, טעונה החלטת דירקטוריון חברה ממשלתית בדבר יעוד רווחים בדו"חות הכספיים את אישור הרשות. במקרה של מחלוקת נדרשת הכרעת השרים האחראים על החברה. הרשות קבעה מדיניות של חלוקת דיבידנדים בשיעור 50%-60% מהרווח המתואם (הריאלי) הנקי השוטף התקופתי (לפני בונוס לעובדים) ודיבידנדים מהרווחים הצבורים המתואמים (הריאליים) בהתאם לדרישה ספציפית של הרשות לאחר בחינת מצב החברה ויכולתה לשלם דיבידנדים לבעלי המניות.

היחידה פעלה לאיתור החברות הפוטנציאליות לתשלומי דיבידנדים כאמור וגיבוש עמדת הרשות לגבי הדיבידנדים אותם ראוי כי החברות ישלמו.

יחידת שכר וכח אדם בחברות

כללי

בסעיף 54(5) לחוק החברות הממשלתיות הוטל על הרשות לעקוב אחר מדיניות השכר של החברות. בסעיף 32(א)(4) הוטלה על הדירקטוריון החובה לקבוע את שכרם של עובדי החברה עפ"י הכללים שקבעה לכך הממשלה ובאישורה. במסגרת סעיפים אלו מביאה הרשות לאישור הממשלה את הצעותיה בנושאי מדיניות שכר ותנאי עבודה כאשר נציגי הרשות בדירקטוריונים מקיימים מעקב שוטף אחר הביצוע.

1. שכר ותנאי העסקת מנכ"לים ועובדים בכירים בחברות הממשלתיות

א. בהמשך להחלטת ועדת שרים לענייני כלכלה - תנאי העסקתם של מנכ"לים, יו"רים פעילים ועובדים בכירים, מוסדרים בהסכמי עבודה אישיים.

עיקרי ההסכם האישי:

1. שכר כולל בהתאם לסיווג החברה.

2. הפסקת כהונה בהודעה מוקדמת של 3 חודשים.

- ב. בתקופת הדו"ח סיימה הרשות את הטיפול בנושא העברת עובדים בכירים בחברת רפא"ל להסכמי עבודה אישיים.
- ג. בתקופת הדו"ח טיפלה רשות החברות באישור שכרם ותנאי העסקתם של העובדים הבכירים בחברות הממשלתיות כמתחייב מסולמות השכר השונים בחברות הממשלתיות העסקיות ובחברות הממשלתיות הלא עסקיות.
- בתקופת הדו"ח עדכנה רשות החברות את שכר המנכ"לים כדלקמן:
- בחברות העסקיות - עדכון סולם השכר עפ"י המדד 4 פעמים בשנה.
- בנוסף רשאי הדירקטוריון לאשר למנכ"ל ולעובדים הבכירים החתומים על חוזה צמוד מדד תגמול אישי, עד תקרה של 10% משכרו התקופתי של העובד (התשלום הוא חד פעמי, אחת לשנה).
- בחברות הלא עסקיות - עדכון סולם שכר עפ"י המדד 4 פעמים בשנה.
- לגבי עובדים ותיקים בחברות עסקיות ולא עסקיות המשיך לנהוג ההליך הקיים של עדכון שכר הבכירים עפ"י עדכון השכר הממוצע במשק בהתאם להנחיות הרשות.
2. סיווג חברות
- ועדת סיווג שהוקמה בהתאם להחלטת ועדת שרים לענייני כלכלה מורכבת ממנהל הרשות, הממונה על השכר באוצר ו-3 נציגי ציבור.
- בתקופת הדו"ח הועדה בדקה ערעורים לגבי רמת הסיווג של חברות וכן עסקה בסיווג חברות שטרם סווגו בעבר ובסיווג חברות חדשות.
3. שכר ותנאי העסקה של העובדים בחברות הממשלתיות - פעילות בתקופת הדו"ח
- 3.1 בתקופת הדו"ח הוציאה הרשות הנחיות לחברות הממשלתיות בענין מדיניות השכר לשנים 2002 ו-2003 בחברות הממשלתיות והבנות ממשלתיות כי אין לשלם תוספות שכר לעובדי החברות עד לסוף שנת 2003 למעט בגין זחילת זכר המתחייבת מהסכם העבודה הקיבוצי הנוהג בחברה.
- 3.2 בתקופת הדו"ח טיפלה הרשות בנושא תנאי שכר והעסקה של עובדים בחברות מעורבות, אשר בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות אינם טעונים את אישור הרשות. הרשות טיפלה בתיאום עם יחידת השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר בנושא שכרו ותנאי העסקתו של יו"ר הבנק לפיתוח התעשייה ובתנאי הפרישה של עובדי הבנק.
- 3.3 הרשות טיפלה בבדיקה ואישור בקשות לתשלום בונוס בחברות ממשלתיות עסקיות ורווחיות עפ"י הכללים שנקבעו לענין זה.
- 3.4 בתקופת הדו"ח טיפלה הרשות בקביעת מסגרת לתנאי פרישה בחברת תע"ש במסגרת גיבוש תכנית להבראת החברה אשר כללה, בין היתר, צמצום במצבת העובדים, הפחתת עלויות החברה ומכירת/סגירת מפעלים.

- 3.5 הרשות המשיכה לפעול בכל הקשור לקביעת תנאי פרישה לעובדים הפורשים במסגרת תכנית התייעלות, רה-אירגון וצמצומים במיוחד בחברות: מדליות, תמ"מ וערים.
- 3.6 הרשות טיפלה בכל הקשור לשמירת זכויות עובדים, לרבות לגבי קביעת תנאי פרישה בחברות מקורות ופחם, וזאת במסגרת הפרטת החברות ו/או במסגרת שינויים מבניים וארגוניים בחברות אלו.
- 3.7 בתקופת הדו"ח טיפלה הרשות בקביעת מסגרת לתנאי פרישה בחברת החשמל בגין תכנית התייעלות הכוללת פרישת עובדים ותיקים וקליטת עובדים ארעיים.
- 3.8 במסגרת החלטת הממשלה על הפיכת רכבת ישראל לחברה ממשלתית משתתפת הרשות בצוות שמנהל מו"מ עם העובדים על הסכמי המעבר והסכמי העבודה בחברה.
- 3.9 בתקופת הדו"ח ניהלה הרשות מו"מ עם הנהלות החברות מקורות וחשמל בנושא הסכמי שכר מפעליים בחברות אלה.
- 3.10 בתקופת הדו"ח פעלה הרשות ליישום החלטת הממשלה בדבר שילוב עובדים מקרב המגזר הערבי והדרוזי בחברות הממשלתיות ופנתה להנהלות של החברות הממשלתיות לקבלת נתונים מעודכנים לגבי מספר המועסקים מקרב המגזר הערבי והדרוזי בחברות הממשלתיות.

4. ביקורת ומעקב

- 4.1 במסגרת תפקידיה עפ"י סעיף 54(5) לחוק החברות הממשלתיות מצאה רשות החברות חריגות שכר בחברת החשמל, הן בשכר העובדים הבכירים והן בשכרם של שאר העובדים. בתקופת הדו"ח, המשיכה רשות החברות לפעול בתיאום עם יחידת השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר, לביטול החריגות הנ"ל. הטיפול בנושא זה טרם הסתיים.
- 4.2 בתקופת הדו"ח המשיכה הרשות לטפל בחריגות שכר בחברת הפחם, לרבות לגבי חריגה בשכר המנכ"ל לשעבר של חברת הפחם ופעלה בתיאום עם יחידת השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר, לביטול החריגות הנ"ל. הטיפול בנושא זה טרם הסתיים.
- 4.3 בתקופת הדו"ח נמצאו חריגות שכר בחברה לפיתוח חוף אילת ובחברה לשירותי איכות הסביבה. רשות החברות פעלה בתיאום עם יחידת האכיפה במשרד האוצר לביטול החריגות הנ"ל.

5. תביעות משפטיות

- 5.1 בתקופת הדו"ח המשיכה רשות החברות בטיפול בתביעה המשפטית שהוגשה ע"י עובדים בכירים בחברות הממשלתיות לתשלום תוספת שכר של 33%.
- 5.2 בתקופת הדו"ח טיפלה רשות החברות בתביעות משפטיות שהוגשו ע"י עובדי חברת החשמל.

5.3 בתקופת הדו"ח טיפלה הרשות בתיאום עם יחידת הממונה על השכר במשרד האוצר בהסדר פשרה הנוגע לתביעת העובדים הבכירים בחברת בזק בענין המשכורת הקובעת לפנסיה.

היחידה המינהלית

כ ל ל י

- הכנת הדו"ח השנתי של הרשות על פעילות החברות הממשלתיות, קבלת חומר, עיבודו והכנתו לקראת הדפסתו. הכנת סקירת פעילות הרשות בשנה קודמת.
- מתן שרותים מינהליים שוטפים לעובדי הרשות.
- ריכוז עבודת הוועדות הציבוריות, הפועלות ליד הרשות, למינוי רואי חשבון ויועצים משפטיים וקביעת שכרם. כמו כן מטפל הצוות בהפעלת התקנות למינוי רואי חשבון ויועצים משפטיים לחברות הממשלתיות וקביעת שכרם, על פי התקנות שהותקנו כמתחייב מפרק ו' סימן (ב) בחוק החברות הממשלתיות.
- טיפול בשאלונים של רואי-חשבון ויועצים משפטיים המציגים מועמדותם לשמש בחברות ממשלתיות ודרוגם בהתאם לדרוג החברות וקליטת פרטי העסקתם של רואי חשבון ויועצים למערכת המיחשוב.
- טפול במינוי דירקטורים בחברות הממשלתיות כולל עדכון הנתונים במחשב.
- מעקב אחר תקון הליקויים בחברות ממשלתיות שהופיעו בדו"ח מבקר המדינה.
- טיפול מינהלי בהעסקת יועצים מהארץ ומחו"ל במכירת חברות ממשלתיות.

יחידת המחשב והדיווחים

ברשות החברות כ-40 עובדים ולכל עובד תחנת מחשב. הרשות מחוברת למחשב האוצר, ומקבלת שירותי מחשב ממשרד זה.

המשרד הממוחשב הוא LOTUS-NOTES ואנו עובדים לפי הנחיות האוצר ובתחזוקתו.

מערכות יישומיות:

רואי חשבון - מאגר פרטי רואי חשבון אשר מבקשים להימנות לרואי חשבון של חברה ממשלתית. המערכת מסווגת ומתאמת בין חברה לבין משרד המתאים לבקר חברה מסדר כלשהו.

יועצים משפטיים - מערכת המבצעת מעקב אחר היועצים המשפטיים המתמנים לחברות הממשלתיות.

דירקטורים - מאגר נתונים דירקטורים לחברות הממשלתיות סטטיסטיקות וכו' על מצב הדירקטוריונים בחברות ממשלתיות.

יועצים חיצוניים - מאגר התקשרות בין רשות החברות לבין יועצים חיצוניים לרשות ומעקב אחר תשלומים.

דו"ח הרשות - קליטת שאלונים ודו"חות כספיים, מערכת אגרטיבית על נתוני החברה, ושליחת קבצים להוצאה לאור.

לרשות החברות אתר באינטרנט ובו: דו"חות הרשות, חוזרים ופרסומים שונים.

כתובתו: WWW.GCA.GOV.IL.

הכנת האתר היא באחריות משרד האוצר.

ועדות

ועדות למינוי יועצים משפטיים, רואי חשבון וקביעת שכר טרחתם

כללי

בהתאם להוראות סעיפים 47(ג) ו-44(ג) לחוק, טעון מינוי של יועץ משפטי ורואה חשבון לחברה ממשלתית וכן שכר טרחתם - אישור הרשות.

תהליך האישור נקבע בכללים שהוצאו כתקנות ע"י שרי המשפטים והאוצר ואושרו ע"י ועדת הכספים של הכנסת. הוועדות הציבוריות מתמנות ע"י השרים ומתפקידן להמליץ בפני מנהל הרשות בנושאים שהוזכרו לעיל.

א. ועדת המינויים ליועצים משפטיים וקביעת שכרם

הוועדה מונתה לאחר התקנתם של כללים חדשים הקרויים - "כללי החברות הממשלתיות (מינוי יועצים משפטיים וקביעת שכרם) התשנ"ב-1992".

בעקבות הכללים החדשים, הוציאה רשות החברות נוהל לכל החברות הממשלתיות בדבר אישור מינוי היועץ המשפטי וקביעת שכרו. הנוהל מופיע באתר הרשות שכתובתו WWW.GCA.GOV.IL

בתקופת הדו"ח היה יו"ר הוועדה עו"ד יהלי כהנוב. חברים בוועדה: עו"ד רוני בראון, עו"ד יגאל רוטשילד, עו"ד משה דיין, רו"ח דניאל דורון ומר אורי אור.

הועדה קיימה בתקופת הדו"ח 2 ישיבות. מספר קטן של חברות החליפו בתקופה זו את יועציהן המשפטיים.

ב. ועדת המינויים לרואי חשבון וקביעת שכרם

ביום 26.12.93 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את הכללים החדשים בדבר מינוי רואי חשבון ושכרם בחברות הממשלתיות. הכללים נקראים: "כללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם) התשנ"ד-1994".

תקנות אלו פורסמו ברשומות בתחילת 1994.

התקנות מבטיחות את אי תלותו של רו"ח בחברה בעניין מינויו ובעניין שכ"ט שישולם לו.

הכללים קובעים קריטריונים ודרכי פעולה בעניין מינויו של רואה החשבון, במטרה למנוע פנייה ישירה של רואי חשבון לחברה מסויימת, ולהבטיח רמת ביקורת נאותה בחברות.

כמו-כן, קובעות התקנות רוטציה בחברות המעסיקות את רואי חשבון שלהן מעל 6 שנים, עם סמכות לוועדה לדחות את הרוטציה במקרים המפורטים בתקנות, כגון הפרטה.

ועדת המינויים מוזגה על פי התקנות החדשות עם הוועדה לקביעת שכר טרחת רואי חשבון בחברות ממשלתיות. בשנת 1999 מונה השופט בדימוס אורי שטרזמן כיו"ר הוועדה וחברים בה ה"ה מר יגאל פרסלר, עו"ד רמי אברמוב, עו"ד בנימין ברץ, רו"ח אסתר בצלאל, רו"ח אסתי מגל-בריקל (נפטרה במהלך השנה, במקומה מונה כחבר רו"ח מאיר וידל) ומר משה דיין.

קיימת מערכת ממוחשבת של רשימת רואי החשבון עפ"י שאלונים שמתאימים לדרישות הכללים החדשים. רואי חשבון סווגו בהתאם לקריטריונים שאושרו ע"י הוועדה. מתוך המערכת הממוחשבת, מעבירה הרשות רשימת מועמדים שנמצאו מתאימים ע"י המחשב (עפ"י דרישות רצויות לאופי החברה), לכל חברה וחברה - לדיון בוועדה למינוי רו"ח ושכרם.

הוועדה ממליצה על שם מועמד שנמצא המתאים ביותר לחברה מסוימת. על החברה לראיין את המועמד ואח"כ לאשר את מינויו באסיפה הכללית.

בשנת 2001 קיימה הוועדה 13 ישיבות, בהן אושרו נוהלי ודרכי עבודתה של הוועדה והמתכונת להחלפת רואי חשבון בחברות החייבות ברוטציה.

הוועדה המליצה על מינויים חדשים ב-15 חברות ממשלתיות, בהן יצטרכו לאשר את מינוי רואה החשבון החדש לשנת 2002 או 2003.

כמו-כן, החלה הוועדה בדיונים לקראת החלפת רואי חשבון בחברות הגדולות (המסווגות 9-10). נבדקו שוב הקריטריונים למינוי רואי חשבון ושכרם, והליכי בחירת המועמדים.

נוהל מינוי רואה החשבון המבקר המפרט את הקשור למינוי רואה החשבון והליכי בחירת רואה חשבון המבקר, פורסם באתר רשות החברות באינטרנט.

הוועדה הציבורית לבדיקת מינויים

הוועדה פועלת עפ"י חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ("החוק"). בראש הוועדה מכהן השופט (בדימוס) יצחק רביבי.

בוועדה הדנה במינויים לחברות ממשלתיות מכהנים נציג רשות החברות, מר זהר שר, סגן מנהל רשות החברות, ואיש ציבור הנקבע ע"י יו"ר הוועדה מתוך רשימה שנקבעה על פי החוק.

בוועדה הדנה במינויים לתאגידים ציבוריים מכהנים, לצד יו"ר הוועדה, שני אנשי ציבור הנקבעים ע"י יו"ר הוועדה מתוך רשימה שנקבעה על פי החוק.

דירקטורים בחברות ממשלתיות

בשנת 2002 קיימה הוועדה 26 ישיבות, בהן נדונו מועמדותיו של 279 מועמדים לתפקיד דירקטורים בחברות הממשלתיות, כדלקמן:

סה"כ מועמדים שלא אושרו : 36		סה"כ מועמדים שאושרו : 243		
מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	
4	15	13	123	גברים
-	17	3	104	נשים
4	32	16	227	סה"כ

נכון ליום 31.12.2002, מכהנים בחברות ממשלתיות 671 דירקטורים. ביניהם 231 נשים (כ-34.43%) ו-37 מקרב האוכלוסייה הערבית (כ-5.51%).

מנכ"לים לחברות ממשלתיות

בשנת 2002, דנה הוועדה ב-10 מועמדים לתפקיד מנכ"ל, כדלקמן :

סה"כ מועמדים שלא אושרו : 1		סה"כ מועמדים שאושרו : 9		
מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	
-	1	-	8	גברים
-	-	-	1	נשים
-	1	-	9	סה"כ

בשנת 2002, דנה הוועדה ב-7 מועמדים לתפקיד מנכ"ל בפועל כדלקמן :

סה"כ מועמדים שלא אושרו : 1		סה"כ מועמדים שאושרו : 6		
מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	
-	1	-	5	גברים
-	-	-	1	נשים
-	1	-	6	סה"כ

יו"ר דירקטוריון לחברות ממשלתיות

בשנת 2002, דנה הוועדה ב-28 מועמדים לתפקיד יו"ר דירקטוריון, כדלקמן :

סה"כ מועמדים שלא אושרו : 0		סה"כ מועמדים שאושרו : 20		
מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	
-	1	-	22	גברים
-	1	-	4	נשים
-	2	-	26	סה"כ

חברי מועצה בתאגידים ציבוריים

הוועדה קיימה בשנת 2002, 27 ישיבות בנושא תאגידי סטטוטורים, בהן נדונו מועמדויות של 223 מועמדים לתפקיד חברי מועצות, כדלקמן:

סה"כ מועמדים שלא אושרו:		סה"כ מועמדים שאושרו:		
16		131		
מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	
-	16	10	126	גברים
-	4	1	66	נשים
-	20	11	192	סה"כ

מנכ"לים לתאגידי ציבוריים

בשנת 2002, דנה הוועדה ב-12 מועמדים לתפקיד מנכ"ל תאגיד ציבורי, כדלקמן:

סה"כ מועמדים שלא אושרו:		סה"כ מועמדים שאושרו:		
2		3		
מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	
-	4	-	7	גברים
-	-	-	1	נשים
-	4	-	8	סה"כ

בשנת 2002, דנה הוועדה ב-2 מועמדים לתפקיד מנכ"ל בפועל כדלקמן:

סה"כ מועמדים שלא אושרו:		סה"כ מועמדים שאושרו:		
0		3		
מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	
-	-	-	3	גברים
-	-	-	-	נשים
-	-	-	3	סה"כ

יו"ר מועצות בתאגידי ציבוריים

בשנת 2002, דנה הוועדה ב-13 מועמדים לתפקיד יו"ר תאגיד ציבורי, כדלקמן:

סה"כ מועמדים שלא אושרו:		סה"כ מועמדים שאושרו:		
0		13		
מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	
-	-	-	13	גברים
-	-	-	-	נשים
-	-	-	13	סה"כ

בשנת 2002, דנה הוועדה ב-11 מ"מ יו"ר וסגני יו"ר תאגיד ציבורי כלהלן:

סה"כ מועמדים שאושרו :		סה"כ מועמדים שלא אושרו :		
מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	מקרב האוכלוסייה הערבית	מקרב האוכלוסייה היהודית	
-	-	-	10	גברים
-	-	-	1	נשים
-	-	-	11	סה"כ

סקירת עיקרי פעולות הרשות המתוכננות לשנת 2003

הנושאים העיקריים בהם תעסוק רשות החברות בשנת 2003 יהיו :

1. הפרטה, שינויים מבניים ורה-ארגון בחברות.
2. פיקוח על שכר בחברות וביצוע מדיניות השכר של הממשלה.
3. בדיקת תקציבים ודו"חות כספיים של החברות.
4. טיפול בגביית דיבידנדים במזומן ובייעוד רווחים של החברות.
5. טיפול בהצעות חוק ממשלתיות ופרטיות.
6. מתן חוות דעת לחברות הממשלתיות.
7. טיפול במינוי מנכ"לים, דירקטורים, יו"ר דירקטוריונים, יועצים משפטיים ורואי חשבון.
8. טיפול בשכרם של המנויים בסעיף 7 לעיל.
9. דיווח על השקעות המדינה בחברות.
10. טיפול והרחבה של אתר רשות החברות באינטרנט.

תקציב רשות החברות בשנת 2002

כלול בתקציב משרד ראש הממשלה, סעיף תקציבי 04.12.

תקציב רשות החברות בשנת 2003

כנ"ל.

פרוט הוצאותיה של רשות החברות בשנת 2002

ראה דו"ח חשב משרד ראש הממשלה.

פירסומי רשות החברות בשנת 2002

בשנת 2002 פרסמה הרשות דו"ח רשות החברות הממשלתיות על חברות ממשלתיות לשנת 2001.

ניתן לעיין בדו"ח הרשות במשרדי רשות החברות וכן באתר רשות החברות באינטרנט בכתובת: WWW.GCA.GOV.IL.

מקום בו ניתן לעיין בהנחיות המינהליות הכתובות לפיהן פועלת רשות החברות

במשרדי הרשות וכן באתר רשות החברות באינטרנט בכתובת: WWW.GCA.GOV.IL.

תיאור ומטרות מאגרי המידע שברשות החברות לפי חוק הגנת הפרטיות

1. מאגר רו"ח לצורך עבודת הועדה למינוי ושכ"ט רו"ח.
2. מאגר יועצים משפטיים לצורך עבודת הועדה למינוי ושכ"ט יועצים משפטיים.
3. מאגר דירקטורים, יו"ר דירקטוריונים ומנכ"לים בחברות הממשלתיות לצורך עבודת הועדה לבדיקת מינויים.

דו"ח הממונה על יישום הוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998

1. במהלך שנת הדו"ח הוגשו לרשות 9 בקשות לקבלת מידע על פי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 לפי הפירוט הבא:
 - 6 בקשות נענו באופן מלא.
 - בקשה אחת נענתה באופן חלקי בהתבסס על העילות המצוינות בסעיף 8(2) ו-9(א)(3) לחוק חופש המידע.
 - בקשה אחת לא נענתה בהתבסס על הסעיפים 8(4) ו-8(5) לחוק.
 - הטיפול בבקשה אחת טרם הסתיים.
2. כל הבקשות שהטיפול בהן הסתיים, טופלו תוך 30 יום ממועד קבלת הבקשה.